

CZU 025.7/.9

ACTIVITATEA DE CONSERVARE A DOCUMENTELOR PRIN METODE DE RECONDIȚIONARE DESFĂȘURATĂ LA BȘ USARB

DOCUMENT PRESERVATION ACTIVITY BY RECONDITIONING METHODS IN SL USARB

Elena CRISTIAN

Abstract: *In this article we present the activity of the USARB in the process of preserving the collections by means of reconditioning, through which thousands of documents, valuable books, books that deal with the disease of time. These works on binding, document reconditioning, and the process of stopping physical wear are done in the Binding, organized in the library and endowed with the respective equipment*

Keywords: *USARB Scientific Library collections, binding, repair, Restoration, backing*

Colecțiile Bibliotecii Științifice USARB, cu un număr de 1 016 030 documente în 303 693 titluri, prezintă o valoare culturală deosebită, o comoară fără de preț, aceasta presupune o serie de activități menite să asigure o păstrare corectă și de durată a patrimoniului documentar al bibliotecii. Activitatea conexă, cea mai apropiată de activitățile principale ale bibliotecii, este cea prestată de atelierul de legare / recondiționare a cărților, documentelor de bibliotecă, atunci când, din cauza uzurii, acestea nu mai pot fi puse în circulație.

În cadrul Serviciului Organizarea și conservarea colecțiilor, la 1 octombrie 1995, a fost formată subdiviziunea de restaurare a documentelor, dotată cu echipament tehnic și material, fiind ghidată de un specialist profesionist în domeniu. Astăzi atelierul de legare / recondiționare a cărților. Au trecut de atunci 22 de ani, prin activitatea de conservare a documentelor, prin metode de reglare – reparare, restaurare, copertare, a fost prelungită viața a peste 100 000 volume. Conform IFLA conservarea presupune ansamblul de măsuri care asigură longevitatea unui suport fizic sau a conținutului colecțiilor. Principiile IFLA pentru păstrarea și mânuirea materialului de bibliotecă încurajează pe cei responsabili pentru salvagardarea documentelor, să țină cont de:

- vulnerabilități ale materialului de bibliotecă
- însușirea unor cunoștințe despre durabilitatea materialului de bibliotecă
- păstrarea și mânuirea corectă a materialului de bibliotecă
- ajutor personalului în căutarea de soluții pentru problemele de prezervare / conservare
- încurajarea comunicării dintre managerii de bibliotecă, administratorii clădirilor, bibliotecarii și restauratorii, concentrarea eforturilor privind conservarea colecțiilor de bibliotecă.

Activitatea de conservare în BȘ USARB se desfășoară în baza unui program modern de conservare a colecțiilor, ținând cont de ritmul evoluției purtătorilor de informație.

Obiectivele principale fiind următoarele:

- a expune liniile directe ale bibliotecii în domeniul conservării colecțiilor, a ghida personalul bibliotecii și a defini responsabilitățile acestuia în materie de conservare;
- a aduce la cunoștința utilizatorilor bibliotecii principiile care stau la baza unei

- bune conservări a fondului documentar al bibliotecii;
- a întreprinde măsuri ce reflectă norme în vederea achiziționării și prelucrării documentelor, având în vedere condițiile de depozitare și de utilizare;
- sensibilizarea personalului și a utilizatorilor în problemele de preservare și elaborare a planului măsurilor de urgență în caz de calamitate;
- monitorizarea activității utilizatorilor, oferind acestora sfaturi cu privire la consultarea optimă a purtătorilor de informație.

Activitățile de întreținere a colecțiilor prin conservare se realizează pe următoarele segmente:

- activitatea de reparare, copertare curentă în Atelierul de legare / recondiționare a cărților, care are drept scop relegarea documentelor deteriorate, afectate de o consultare intensă sau din cauza numeroaselor fotocopieri.
- activitatea de reparare prin păstrarea aspectului inițial pentru documentele vechi, rare și bibliofile. Se evită completările, refacerile în zonele cu text sau ilustrație, precum și îndepărtarea elementelor originale chiar dacă acestea par a fi mai puțin semnificative.

Tehnologia folosită în cadrul atelierului de legătorie a fost revizuită astfel încât documentul relegat poate fi supus unui număr mare de consultări.

În relația servicii/centre deținătoare de colecții cu atelierul de legătorie s-a instituit o colaborare care permite o introducere operativă în circuit a lucrărilor nou legate. Din păcate unele cărți sunt scoase pe hârtie ieftină de calitate inferioară și în procesul circuitului se uzează repede. O conservare bună necesită refacerea legăturilor publicațiilor într-o manieră care să ofere o cât mai posibilă rezistență. Publicațiile care ajung în atelier trec printr-o serie de proceduri specifice fiecărui document, începând cu mici tratamente până la investigații mai complicate. Acestea pot fi de dezinfecție/dezinsecție sau alte tratamente, copertare flexibilă sau rigidă, înlăturarea petelor prin curățirea uscată, repararea copertilor de carte, refacerea cusăturii, a scoarțelor și învelitorii, restaurarea foilor deteriorate, consolidarea paginilor de gardă, completarea părților care lipsesc din pagini, reconstituirea structurii cusăturii, restaurarea legăturii, copertarea, etc..

Caracteristici ale procesului de reparare ale documentelor: Documente reparate și copertate în anii 2004 – 2016

	Documente reparate	Din ele copertate
2004	4822	2340
2005	5461	3306
2006	3835	2188
2007	3835	1558
2008	4604	2815

2009	5085	3387
2010	5411	4751
2011	5120	4146
2012	3541	1847
2013	4620	1946
2014	5039	1740
2015	4508	1525
2016	4788	1430
Total	60 669	32 979

De asemenea, în Atelier se leagă cărți și reviste editate de BŞ USARB, anual între 100-200 exemplare: revista de biblioteconomie și științe ale informării, **Confluente Bibliologice**, planuri, rapoarte, diverse bibliografii, biobibliografii, materiale metodice/ didactice, materiale promoționale, etc.

Activitatea de legare/reconstrucționare a documentelor a fost completată cu alte activități de același gen - legare periodice, confecționare dosare, mape, operațiuni de tăiere a fișei cărții, fișei topografice, fișei pentru permise de intrare etc. După cum se știe, ziarele și revistele reprezintă, alături de cărțile tipărite, valori materiale și spirituale inestimabile ale patrimoniului cultural, necesare în procesul de studii și cercetare atât pentru studenți, cadre didactice cât și pentru diverși cercetători, de gestionarea și păstrarea cărora răspund bibliotecarii. Toate seturile de ziare și reviste începând cu anul 1945 sunt copertate conform normelor de păstrare.

Printre cărțile rare restaurate cu succes de către colaboratorii Atelierului se numără: Doyle, Artur Conan. Le Grande ombre. Paris, 1922; Farrere, Claude. Shahrâ sultane et la mer. Paris, 1931; Zamfirescu, Duiliu Al. Romanul comăneștelor. V. 2 : Tanase Scatiu. Craiova, 1936 etc.

Materialele utilizate în cadrul atelierului pentru reparația și copertarea publicațiilor asigură nivelul de calitate a documentelor pentru a fi folosite în timp. *Materialele, instrumentele, echipamentele întrebuințate în cadrul atelierului sunt: bumvinil, liderin, hârtie de calc transparentă, carton diverse grosimi 4,8mm, 9,2mm, 12,5mm, 17mm, hârtia groasă folosită pentru legarea blocului de foi de scoarțe (forzaț), ață de mătasă, clei PVA, clei tapete, burghiu electric, gauritor electric, foarfece, rigle metalice, hârtie colorată, cuțite și multe alte materiale.* În Atelierul de legare / reconstrucționare a cărților, localizat într-o sală specială, își desfășoară activitatea 2 bibliotecari și 2 restauratori pe

o unitate cu un simț estetic bun, răbdare, acuratețe, abilitați practice, calități care le-au preluat din experiența de lucru al primului specialist profesionist în domeniu.

În activitatea de conservare a documentelor un rol important îl are bibliotecarul prin responsabilitatea de îndeplinire conștientă și consecutivă a obligațiilor: să verifice la împrumut și restituirea publicațiilor starea lor fizică și să semnaleze eventualele deteriorări, să nu împrumute documentele deteriorate fizic, să se respecte perioada de împrumut, să se gestioneze zilnic publicațiile la raft, să se asigure supravegherea permanentă a activității. În Regulamentul privind drepturile și obligațiile utilizatorilor în Biblioteca Științifică USARB, sunt menționate regulile care trebuie respectate de utilizatori pentru a scădea riscul deteriorării colecțiilor: să păstreze documentele împrumutate în stare bună, să nu facă însemnări, sublinieri sau alte deteriorări, să restituie în aceleași condiții documentele împrumutate.

Restaurarea și conservarea cărților rămâne o artă rezervată cunoscătorilor avizați. Multe cărți, ziare și reviste, din marea bibliotecă a USARB revin la „viață” prin operațiunile dibace ale bibliotecarilor din Atelierul de recondiționare a documentelor.

Referințe bibliografice:

1. International Federation of Library Associations and Institutions Core Programme on Preservation and Conservation and Council on Library and Information Resources PRINCIPII DE PĂSTRARE ȘI MÂNUIRE A MATERIALULUI DE BIBLIOTECĂ. Sel. și ed. Edward P. Trad. Lăcrămioara CHIHAIA, Elena ȘTEFĂNESCU. Iași, 2009.
2. PRINCIPLES FOR THE CARE AND HANDLING OF LIBRARY MATERIAL. Compiled and ed. by Edward P. Adcock With the assistance of Marie-Thérèse VARLAMOFF and Virginie KREMP [on-line]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/pac/ipi/pc-hlm-ro.pdf>
3. CONSERVAREA COLECTIILOR DE CARTE SI DOCUMENTE [on-line]. Disponibil: <http://www.rasfoiesc.com/hobby/arta-cultura/CONSERVAREA-COLECTIILOR-DE-CAR31.php>